

v svojem popravku nasprotuje, dasi i njemu ne godé Zupanovi šestomeri ravno radi dosledne moške zareze. On piše namreč na strani 29—30 omenjenega časopisa: „Was die antiken Versmasse betrifft, so können dieselben in unserer Sprache wohl nur ungefähr auf die Art, wie in der deutschen, nachgebildet werden. Mit Unrecht tadelt daher nach unserer Meinung der böhmische Recensent die Distichen des H. S., die wir sonst allerdings schon wegen der Einförmigkeit der, Caesur — beinahe alle Hexameter haben die dritte männliche — auch nicht loben können“). Isto tako meri nekoliko na Zupana tudi i Preširnova pušica: „Hekfametrifam“:

„Kdor mi v' hekfametri namešt spondeja
Al' daktila poslushi se troheja,
Ne vé, kam se cesure dejo,
Uprega Pegasa v' galejo“.

(„Kr. Čbel.“ III. str. 23.)

In vendar se je Preširen po daljšem ugibanji in premišljevanji poprijel napósled v svojih šestomerih Zupanovih načel, posebno kar se zareze tiče. (Prim. njega elegijo: „V spominj Matija Čopa“ v „Novicah“ l. 1846. str. 29., „Illyr Blatt“ 28. febr. 1846, „Kr. Čbel.“ IV. str. 88. in v „Poezijah dr. Fr. Prešerna“ l. 1847. str. 95.)

(Dalje prihodnjič.)

„Jour-fixe“.

Spisal Alfonz Pirc.

Tudi mi v Dolini smo imeli svoje „jour-fixe“. No, ne bojte se, niso bili literarni! Gospa Gornikova, vdova c. kr. višjega uradnika, imela je dve hčeri; mlajša je imela šestnajst, starejša celó osemnajst let. Ker se mora dobra mati najprej brigati za to, da dobi svojim hčeram može ter jih tako preskrbi, naravno, da se je spomnila tudi gospa Gornikova svojih materinskih dolžnostij. Povabila je torej vsak teden k sebi nekaj znanih rodbin, da se tako mladi svet lože med seboj spozna. Jaz sem bil Gornikovim nekaj v sorodu. Da so tudi mene povabili na te večere, katere je gospa Gornikova imenovala „jour-fixe“, češ, da zna francoski, umevno je tem lože, ker moje sorodstvo z Gornikovimi ni bilo v tako bližnjem kolenu, da bi bilo „impedimentum matrimonii“ in ker sem ravno takrat po dovršenih pravoslovnih svojih studijah dobil službo pri c. kr. okrajnem sodišči. Zlasti to je bilo kaj

vredno, ker sem bil c. kr. avskultant z veselo nádejo, da bodem v kratkem imenovan sodnim adjunktom, kar je gospa Gornikova cenila posebno visoko.

Da sem, ako smo igrali razne družbinske igre, ravno jaz dobil od Roze, starejše Gornikove hčere, največ poljubov, — od mlajše, Emilije, pa moj prijatelj, c. kr. adjunkt Janko, to je že tako vedela narediti usoda in gospa Gornikova. No, pa se jih tudi nisem branil! Saj je bila plavalasa Roza le lepa in tako gorko je znala poljubiti! Vendar bi bil jaz rad dal za jeden poljub Emilijin vse poljube Rozine! Roza je bila res živahnejša nego Emilija, vsakemu je znala dovtip povedati in na prvi hip je tudi meni bolje ugajala nego tiha Emilija. Ko sem pa dobil prvi poljub od Emilije in ko se je v me ozrši zarudela in oči povesila, bil bi že najrajši prvi večer povedal Emiliji, da jo ljubim.

Mati, ki je vedno z bistrim očesom opazovala vso družbo, menda je opazila i to, da se jaz rajši bavim z Emilijo. Praktična je bila in kmalu se je usoda preobrnila in prišlo je tako, da sem češče dobival poljubke od Emilije nego od Roze.

Prišel je božični čas, kajti svoje „jour-fixe“ smo začeli obhajati že v adventu in, ne zmenivši se za resni adventni čas, plesali smo časih pri teh „jour-fixih“, kakor bi bilo sredi predpusta.

Na sveti večer je bil poseben „jour-fixe“. Ta večer sem bil povabljen samo jaz in prijatelj moj Janko. Druge obitelji so same praznovale ta večer domá, kakor je to navadno.

Midva, ki si še nisva ustanovila domačega ognjišča, bila bi praznovala ta večer kje v kaki gostilni, pijoča s prijatelji in znanci. No, praznovala sva že več svetih večerov tako, odkar sva zapustila domačo svojo vas in rodno svojo hišo.

Z veseljem sva vzprejela povabilo, da smeva pri Gornikovih prebiti ta sveti večer. Prav za prav sem bil v začetku povabljen samo jaz, ker sem bil njih sorodnik; a ker sem rekel, da svojega prijatelja Janka ne morem samega puščati ta večer, ker sva se že domenila, kje in kako ga bodeva praznovala, bil je povabljen tudi Janko.

In to sem hotel!

„Mama, dajmo svinec vlivati!“ oglasi se zdajci Roza.

Jaz sem ravno pravil, kako sem razne svete večere prebil še na Dunaji za svojih dijaških let. Povedal sem, da smo se navadno sešli slovenski dijaki ter v veseli družbi peli narodne pesmi ves večer do pozne ure. Zopet, da sva, vrnivši se z vseučilišča, z Jankom lani na sveti večer sedela v gostilni in presanjala blizu vso noč, pripovedujé drug drugemu spomine iz svojih otroških in šolskih let.

Poslušala je mojo govorico le mati in Emilija. Roza in Janko sta gledala neki album in se smijala fotografijam, starim čestitim gospodom birokratskega stanu in njihovim ženam in otrokom. Vsi ti birokratje so bili menda nekdanji znanci umršega gospoda Gornika.

„Zakaj ne, če je tudi gospodoma po volji,“ dejala je mati na Rozin predlog.

Takoj je Roza, ko sva tudi midva s tem bila zadovoljna, tekla po vso pripravo. Kmalu je na mizi plapolal modri plamen vinskega cveta.

„Vadlajmo, komu velja prvič!“ dejal sem jaz.

„Obe gospici morata prvi biti,“ pravi vedno galantni Janko.

Sporazumeli smo se. Ko se je stopil svinec, vlila ga je prva v vodo Emilija.

Zaplusnilo in zašumelo je v mrzli vodi.

Gospa Gornikova je posebno dobro razumela razlagati vliti svinec.

Naredila se je v sredi svinčena kepa in iz nje je molil kvišku rog ali stolp.

„To je cerkev! Emilija se bode omožila in ker ima cerkev razločno le jeden zvonik, omoži se gotovo že v jednom letu. S kom, ne morem povedati. Pa takoj uganem, s katerim teh dveh gospodov,“ dejala je šaljivo gospa Gornikova. „Zdaj imate še trije vlivati. Dva gospoda in jedna dama. Ravno prav! Vi trije bodešte številke vlekli. Če pride potem Roza na vrsto, razločila sem slabo, ali pa laže vliti svinec. Če pa pride jeden gospodov, govori svinec resnico in zvedeli bomo še celó več. Ako bode namreč tudi njemu kazalo, da se misli ženiti, vedeli bomo s katero,“ in smijala se je dobrovoljno gospa temu razlaganju.

Vlekli smo številke in prišel sem na vrsto jaz.

„Ha, ha! Dobro!“ začela se je smijati Roza in ploskati.

„Vlijmo, vlijmo! Bomo précej videli, če je res,“ začel je nagajati tudi Janko.

Tudi Emilija se je tiho smijala in vsa zarudela ter rekla: „No, vlijte, gospod Maks!“

Dejala je menda le radi tega nekaj, da bi skrila svojo zadrego. Vлил sem. Naredil se je okrogel koláč.

„To je venec! Poroka bo,“ začeli so vpiti in se smijati vsi vprek.

Midva z Emilijo nisva dosti rekla. Govorila si še nisva nikdar o ljubezni med seboj, a vem, da je ona do mene nekaj tacega čutila in tudi meni se je zdelo, da jo imam rajši, kot kako drugo.

Vlila sta potem tudi Roza in Janko. Tudi njima je kazalo vse na poroko in ženitev.

Kaj bi tudi vliti svinec družega kazal mladim ljudem, kot to!

Bilo je že pozno, pili smo še punš in potem se ločili. — Dobro sva se zabavala, dasiravno ni bilo nič posebnega. Bolje se je nama zdelo, nego bi ta večer presedala sama, ali pa tudi v veseli družbi. —

Začel se je predpust. Še so bili „jour-fixi“. Ker so bili v mesteci ves predpust samo trije javni plesi, zdelo se nam je to še premalo plesanja, dasiravno smo se mislili udeležiti vseh. Zato smo plesali tudi še domá.

Na Svečnico je bil v čitalnici ples. Ves večer sem plesal z Emilijo. Tu je bilo malo več ljudij, kakor pri naših „jour-fixih“ in lože se je kaj povedalo, ne da bi précej vedela vsa družba.

Pri plesu sem ji povedal, da jo ljubim. Tudi ona mi je dejala, da me ima rada. —

Gospa Gornikova je bila vsa prepričana, da se vzameva z Emilijo. Prigovarjala pa ni nikdar in ni silila v mé, naj tudi nji povem, kaj mislim. Računala je najbrž: do konca predpusta je še dosti časa, saj je letos dolg, in po veliki noči bo lahko poroka. Kot avskultant tudi še nisem imel nobene prave službe.

Sanjala sva sama z Emilijo srečne dni ljubezni in nikdo naju ni motil.

Nekega dné sem dobil dekret, da sem imenovan adjunktom na Plosovem. Hitel sem h Gornikovim, poprosil sem pri materi roke Emilijine, in zaročili so naju. Ženitev pa bode po velikonočni nedelji, tako smo ukrenili.

Šel sem na Plosovo. Ker je bilo od ondot v Dolino blizu, peljal sem se vsako nedeljo popoludné k svoji nevesti in še med tednom je pisala ona meni in jaz nji.

Prišel je velikonočni čas, a odločili smo se, da počakava še. Marsikaj je bilo urediti. Tudi nama se ni mudilo. Rada sva se imela in to nama je bilo dovolj.

Ukrenili smo, da bode ženitev meseca avgusta. Do takrat bode že vse urejeno in takrat bodem tudi jaz dobil za nekaj dnij dopusta, kar je gotovo prijetno. —

Spomladi so v Dolino prišli vojaci. Gospa Gornikova je imela v Dolini, kjer je živela po smrti svojega soproga, v svoji, po očetu podegovani hiši dovolj lepo opravljenih in prazno stoječih sob; zato ji je prišlo povelje, da mora vzprejeti v stanovanje jednega častnika, lajtnanta Borovskega.

Jaz sem še vedno hodil vsako nedeljo v Dolino. V tem času se je zaročil z Rozo tudi moj prijatelj Janko. Sklenili smo skupaj meseca avgusta praznovati poroko.

Bili so lepi dnevi. Vsakokrat, kadar sem prišel v Dolino k svoji nevesti, naredili smo kam v okolico kak izlet. Tudi gospoda lajtnanta Borovskega smo vabili s seboj. Smukal se je mladi Martov junak zdaj okoli Roze, zdaj okoli Emilije. Obema se je laskal, kakor že to znajo ti lajtnanti.

Meni se Borovski ni zdel Emiliji kar nič nevaren. Da bi se bal tacega, kakor je gospod Borovski, to mi še na misli ni prišlo. Sicer pa je bil lajtnant Borovski lep mož, ljubezniv mož, a da bi se kateri obeh gospodičen hotel bolj prikupiti, to se mi ni zdelo. Čudil sem se torej, ko me nekega dne opomni Janko, naj pazim na Borovskega in na Emilijo.

Smijal sem se in smeje sem potolažil prijatelja: „Boljše pred poroko, nego po poroki!“

Emilija se mi ni videla nič bolj mrzla. Celó živejša in živahnejša je postala, kar se ji je jako podalo, zlasti ker je bilo to pri nji nekaj nenavadnega.

Neko nedeljo sem pisal Emiliji in Gornikovim, da me ne bode v Dolino, ker ne utegnem. A ker sem slučajno dopoludne opravil vse svoje uradne posle, napotim se popoludne vendar v Dolino. V hiši gospe Gornikove zvem, da so šli v bližnji gozdič. Po lepi, gladki senčnati poti se je prišlo v gozd. Tam je bila lovska hišica, kjer je lovčeva družina tržanom stregla s kavo in mlekom. Ako so ljudje hoteli kaj družega, dali so si prinesiti ali iz bližnje vaške gostilne, ali pa so si sami prinesli s seboj iz trga. Mnogo ljudi ni bilo nikdar tam, rajši so hodili v krčmo v bližnjo vas.

Gornikovim je pa posebno ta kraj ugajal. Navadno so vse popoludne ostajali pri lovčevih. Tudi jaz sem hitel tja. Ker sem vedel bližnico, nisem šel po navadni poti. Hotel sem Gornikove tem prej iznenaditi.

Bil sem že blizu lovčeve hišice. Pa glej, tam na desno se menda sprehajajo! Videl sem Emilijo in lajtnanta Borovskega in mislil si, da tudi drugi ne bodo daleč.

Kar skozi goščo sem šel proti njima. Pa kaj vidim! Emilija sloni lajtnantu na prsni in ta jo poljublja! . . . .

Strast in jeza me zgrabi.

„Oho!“ zavpijem, že prav blizu njiju. Ustrašita se. Emilija se zarudi kakor kri.

„Boljše pred poroko, nego po poroki,“ dejal sem ter se jezen obrnil in šel nazaj v mesto.

Tisti dan nisem šel h Gornikovim in sploh nikdar več. Odpeljal sem se hitro nazaj na Polosovo. Drugi dan sem pa pisal gospé Gornikovi, da ne bom jemal Emilije, naj jo le vzame lajtnant. . . .

Stara je že ta reč, večkrat sem že prej slišal praviti o nezvestobi ženski. Staro je vse to, a mene je vendar bolelo srce. —

Prišel je avgust, dobil sem tudi dopust, ali v Dolino me ni bilo. Moj prijatelj Janko mi je pisal sicer, da je vse skupaj le šala in da me Emilija še ljubi. A za mé je bila ta šala bridka.

Janko je vzel svojo Rozo. Ob Emiliji dolgo nisem slišal ničesa. Z Jankom sva se le malokdaj sešla, zlasti, ker je bil iz Doline premeščen v drug kraj. Srečen je bil v svojem zakonu. On mi je vsaj vsak pot tako rekel, kadar sva se videla. Po Emiliji ga nisem nikdar izpraševal in on mi ni sam nikdar pravil o nji.

Minilo je od onih srečnih ali nesrečnih „jour-fixov“, ne vem, kako bi dejal, že precéj let. Postaral sem se in bil še vedno samec.

Postavili so me za sodnika v Dolino. Prva tožba, ki mi jo je bilo tam reševati, bila je ločitev nekega gospoda Simona in njegove soproge. Dolgo se je vlekla že pravda. Že moj prednik je vse rešil in razsodil, meni je bila le naloga, objaviti razsodbo.

Ker sem moral pa vendar vse akte preiskati, našel in zvedel sem, da je gosa Simonova porojena Emilija Gornikova.

Prišel je razsodbi dan. Videl sem Emilijo in spoznala me je. Še vedno je bila lepa, dasiravno je preteklo od onega časa že nad deset let.

Slučajno je kmalu po onem času prišel Janko mene obiskat v Dolino. Spomnila sva se onih „jour-fixov“ pri Gornikovi gospé, katera je spala že davno v grobu.

„Srečni, srečni so bili oni časi!“ vzdihnil je Janko.

„Kaj si mari zdaj nesrečen?“ vprašal sem ga jaz. „Jaz sem popolnoma zadovoljen s seboj.“

Ničesa ni odgovoril. —

V mestni gostilni „pri jelenu“ pa sem jaz predlagal nekega zimskega večera, da si ustanovimo „jour-fixe“, pa spet ne literarnih, temveč prav nedolžne pivske. Dvakrat v vsak teden smo morali vsi skupaj biti in piti.

Vsakiokrat, kedar sva šla s prijateljem okrajnim zdravnikom od „jour-fixa“ s težko glavo domóv, smijal sem se mu nekako škodeželjno, če me je zavidal za moj samski stan. O njegovi ženi je bila namreč po vsem mestu razširjena „tajnost“, da ona doma hlače nosi. Na mene, zlobnega zapeljivca njenega moža, bila je bajè posebno huda.

Ob Emiliji nisem slišal pozneje nikdar več. Jaz pa ostanem, dasiravno nisem radi nje ženskemu spolu nikakor sovražen, do smrti samec.

